

215/2006 Z.z.

ZÁKON
z 15. marca 2006

o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi

Zmena: 79/2008 Z.z.

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

Tento zákon upravuje jednorazové finančné odškodnenie (ďalej len "odškodnenie") osôb, ktorým bola v dôsledku úmyselných násilných trestných činov (ďalej len "trestný čin") spôsobená ujma na zdraví.

§ 2

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) poškodeným osoba, ktorej bola v dôsledku trestného činu spôsobená ujma na zdraví; ak táto osoba v dôsledku tohto činu zomrela (ďalej len "zomretý"), pozostalý manžel po zomretom a pozostalé dieťa po zomretom, a ak ich niet, pozostalý rodič po zomretom, a ak ho niet, osoba, ku ktorej mal zomretý vyživovaciu povinnosť,
- b) ujmou na zdraví ublíženie na zdraví, ťažká ujma na zdraví, smrť, znásilnenie, sexuálne násilie a sexuálne zneužívanie spôsobené trestným činom spáchaným inou osobou,
- c) rozhodovacím orgánom orgán Slovenskej republiky alebo iného členského štátu Európskej únie (ďalej len "členský štát") príslušný podľa právneho poriadku tohto štátu na rozhodnutie o žiadosti poškodeného o odškodnenie za ujmu na zdraví spôsobenú trestným činom,
- d) asistenčným orgánom orgán Slovenskej republiky alebo iného členského štátu príslušný podľa právneho poriadku tohto štátu na poskytnutie pomoci poškodenému potrebnej na podanie žiadosti o odškodnenie za ujmu na zdraví spôsobenú trestným činom na území iného členského štátu.

Oprávnené osoby

§ 3

(1) O odškodnenie môže požiadať poškodený, ktorý je občan Slovenskej republiky alebo občan iného členského štátu, alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá má na území Slovenskej republiky alebo na území iného členského štátu trvalý pobyt, alebo cudzí štátny príslušník za podmienok a v rozsahu ustanovenom medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak k ujme na zdraví došlo na území Slovenskej republiky.

- (2) Odškodnenie sa neposkytuje, ak
- a) poškodenému bola ujma na zdraví plne uhradená inak,
 - b) poškodený nedal súhlas na trestné stíhanie podľa § 211 Trestného poriadku alebo
 - c) žiadateľom je osoba, ktorá nemôže vykonávať oprávnenie poškodeného podľa § 47 ods. 1 Trestného poriadku.

§ 4

(1) Poškodený môže požiadať o odškodnenie, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel' uznáva vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, alebo rozsudok, ktorým bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený, pretože nie je trestne zodpovedný pre nepričítanosť alebo vek a ujma na zdraví nebola poškodenému plne uhradená inak.

(2) Ak páchatel' trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, nie je známy, zdržiava sa na neznámom mieste alebo jeho trestnému stíhaniu bráni zákonná prekážka a ujma na zdraví nebola poškodenému plne uhradená inak, poškodený môže požiadať o odškodnenie, iba ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní nevyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, že sa stal trestný čin, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví.

Rozsah odškodnenia

§ 5

(1) Na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; 1) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. 2) Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

(2) Poškodenému sa v prípade ujmy na zdraví môže ako odškodnenie poskytnúť maximálne finančná suma predstavujúca rozdiel medzi výškou odškodnenia vypočítaného podľa odseku 1 a súčtom všetkých finančných súm, ktoré už poškodený dostal ako náhradu ujmy na zdraví.

(3) Ak o náhrade ujmy na zdraví už bolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom alebo trestným rozkazom, pri výpočte a poskytnutí odškodnenia v prípade ujmy na zdraví sa vychádza z rozsahu spôsobenej ujmy na zdraví uvedenej v rozsudku alebo v trestnom rozkaze.

(4) Odškodnenie znásilnenia alebo sexuálneho násillia nevylučuje možnosť odškodnenia morálnej škody spôsobenej tým istým trestným činom.

§ 6

Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

§ 7

Pri výpočte odškodnenia podľa § 5 a 6 sa prihliada, do akej miery poškodený spoluzavinil ujmu na zdraví a aké opatrenia prijal, aby odškodnenie získal od páchatel'a trestného činu, ktorým mu bola spôsobená ujma na zdraví.

Konanie o poskytnutí odškodnenia

§ 8

(1) O poskytnutí odškodnenia rozhoduje a odškodnenie vypláca na základe písomnej žiadosti poškodeného rozhodovací orgán, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo").

(2) Žiadosť treba podať orgánu podľa odseku 1 v lehote osemnástich mesiacov odo dňa spáchania trestného činu, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví. Na žiadosti podané po tejto lehote sa nebude prihliadať.

(3) Ak rozsudok alebo trestný rozkaz uvedený v § 4 ods. 1 bol vynesенý po lehote uvedenej v odseku 2, žiadosť treba podať orgánu podľa odseku 1 v lehote šiestich mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku alebo trestného rozkazu; ak súd v trestnom konaní poškodeného s jeho nárokom odkázal na občianske súdne konanie alebo konanie pred iným orgánom, žiadosť treba podať v lehote šiestich mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa rozhodlo o nároku poškodeného v občianskom súdnom konaní alebo konaní pred iným orgánom. Na žiadosti podané po tejto lehote sa nebude prihliadať.

(4) Poškodený môže žiadosť v lehotách uvedených v odsekoch 2 a 3 podať aj opakovane, ak to odôvodňujú okolnosti výpočtu a poskytnutia odškodnenia. Celková suma odškodnenia v tej istej veci nesmie presiahnuť výšku odškodnenia vypočítanú podľa § 5 a 6.

§ 9

(1) Žiadosť podľa § 8 ods. 1 obsahuje meno a priezvisko, dátum narodenia, bydlisko a rodné číslo poškodeného. Žiadosť sa podáva na tlačive, ktorého vzor určí ministerstvo; tlačivá žiadosti sú k dispozícii na ministerstve, ktoré ich zverejní aj na svojej internetovej stránke.

(2) K žiadosti podľa odseku 1 treba pripojiť

a) právoplatný rozsudok alebo trestný rozkaz uvedený v § 4 ods. 1, alebo iné posledné rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o trestnom čine alebo o jeho oznámení; ak poškodený nemôže také rozhodnutie pripojiť, je potrebné, aby označil orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý o trestnom čine naposledy konal, a súčasne uviedol údaje o osobe podozrivej zo spáchania trestného činu, ktorým bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví, ak je poškodenému taká osoba známa,

b) doklad o ujme na zdraví, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, vrátane údajov o rozsahu, v akom už bola uhradená, alebo o rozsahu, v akom je opodstatnené sa domnievať, že bude uhradená, alebo doklad o ešte nevykonaných rozhodnutiach o náhrade ujmy na zdraví, ako aj údaje o opatreniach, ktoré poškodený prijal, aby odškodnenie získal od páchatel'a trestného činu, ktorým mu bola spôsobená ujma na zdraví,

c) doklad preukazujúci príbuzenský pomer a okruh oprávnených osôb, ak bola trestným činom spôsobená smrť,

d) doklad preukazujúci vyživovaciu povinnosť zomretého alebo poskytovanie výživného zomretým, ak ide o osobu, ku ktorej mal zomretý vyživovaciu povinnosť.

(3) Poškodený je po podaní žiadosti povinný bezodkladne informovať ministerstvo o všetkých okolnostiach, ktoré majú vplyv na posúdenie jeho žiadosti, najmä o akejkoľvek čiastkovej úhrade ujmy na zdraví, ku ktorej došlo inak ako podľa tohto zákona.

(4) Ministerstvo je povinné rozhodnúť o žiadosti do šiestich mesiacov odo dňa jej podania.

(5) Ak ministerstvo nevyhoví žiadosti alebo jej vyhoví iba sčasti, poškodený sa môže domáhať odškodnenia žalobou na súde 3) proti Slovenskej republike zastúpenej ministerstvom najneskôr do jedného roka odo dňa doručenia rozhodnutia o žiadosti.

§ 10

(1) Zamestnanci ministerstva, ktorí rozhodujú o žiadostiach podľa tohto zákona, sú pri preverovaní skutočností dôležitých pre rozhodnutie o podanej žiadosti oprávnení nahliadať do príslušných trestných spisov alebo požadovať od orgánov činných v trestnom konaní a súdov súčinnosť pri získavaní informácií, ktoré sú nevyhnutné na rozhodnutie o odškodnení.

(2) Orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné poskytnúť súčinnosť podľa odseku 1.

§ 11

(1) Ak bola občanovi Slovenskej republiky, občanovi iného členského štátu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, alebo osobe bez štátnej príslušnosti s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky alebo na území iného členského štátu spôsobená ujma na zdraví trestným činom spáchaným na území iného členského štátu, môže taký poškodený podať žiadosť o odškodnenie asistenčnému orgánu Slovenskej republiky.

(2) Asistenčným orgánom Slovenskej republiky je ministerstvo.

(3) Asistenčný orgán Slovenskej republiky poskytne poškodenému informácie o podmienkach na získanie odškodnenia platných v členskom štáte, na území ktorého bol spáchaný trestný čin, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví, a tlačivá žiadosti potrebné na požiadanie o také odškodnenie, a na požiadanie pomoc pri ich vyplnení.

(4) Asistenčný orgán Slovenskej republiky bezodkladne odošle žiadosť spolu s podpornou dokumentáciou rozhodovaciemu orgánu členského štátu, na území ktorého bol spáchaný trestný čin, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví.

(5) Asistenčný orgán Slovenskej republiky v prípade potreby poskytne poškodenému, ktorý podal žiadosť o odškodnenie podľa odseku 1, pomoc potrebnú na poskytnutie a zaslanie doplňujúcich informácií požadovaných rozhodovacím orgánom podľa odseku 4; ak o to poškodený požiada, zašle tieto informácie rozhodovaciemu orgánu podľa odseku 4.

(6) Rozhodovací orgán podľa odseku 4 môže požiadať asistenčný orgán Slovenskej republiky o vypočutie poškodeného alebo inej osoby, ktorej výpoveď je potrebná na rozhodnutie o žiadosti, ktoré uskutoční

a) rozhodovací orgán v súlade so svojím právnym poriadkom najmä prostredníctvom technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu,

b) asistenčný orgán Slovenskej republiky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a zápisnicu o ňom zašle rozhodovaciemu orgánu.

(7) Vypočutie podľa odseku 6 písm. a) môže rozhodovací orgán uskutočniť len v spolupráci s asistenčným orgánom Slovenskej republiky.

(8) Poškodený ani iná osoba nemôžu byť k vypočutiu uvedenému v odseku 6 donucovaní.

§ 12

(1) Občan členského štátu s trvalým pobytom na území iného členského štátu ako Slovenská republika, ktorému bola na území Slovenskej republiky spôsobená ujma na zdraví v dôsledku trestného činu, môže v súlade s procesným postupom upraveným právnym poriadkom členského štátu, na území ktorého má trvalý pobyt, požiadať o odškodnenie poskytované podľa tohto zákona.

(2) O žiadosti podanej podľa odseku 1 rozhoduje rozhodovací orgán Slovenskej republiky.

(3) Rozhodovací orgán Slovenskej republiky bezodkladne po doručení žiadosti podľa odseku 1 potvrdí poškodenému a asistenčnému orgánu, ktorý žiadosť odoslal, prijatie žiadosti a zároveň oznámi údaje o osobe zodpovednej za jej vybavenie a predpokladanú dobu potrebnú na rozhodnutie o žiadosti.

(4) Ak je to potrebné, rozhodovací orgán Slovenskej republiky je oprávnený požiadať asistenčný orgán, ktorý žiadosť odoslal, o vypočutie poškodeného alebo inej osoby, ktorej výpoveď je potrebná na rozhodnutie o žiadosti. Vypočutie uskutoční

a) rozhodovací orgán Slovenskej republiky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky najmä prostredníctvom technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu,

b) asistenčný orgán v súlade s jeho právnym poriadkom, ktorý zašle zápisnicu o ňom rozhodovaciemu orgánu Slovenskej republiky.

(5) Poškodený ani iná osoba nemôžu byť k vypočutiu uvedenému v odseku 4 donucovaní.

(6) Rozhodovací orgán Slovenskej republiky bezodkladne zašle rozhodnutie o žiadosti podľa odseku 1 s použitím príslušného štandardného formulára poškodenému a asistenčnému orgánu, ktorý žiadosť odoslal.

§ 13

(1) Písomnosti a informácie podľa § 11 a 12 sa zasielajú v úradnom jazyku alebo v jednom z úradných jazykov členského štátu, ktorého orgánu sú adresované, alebo v inom jazyku, s ktorého použitím taký členský štát súhlasil, okrem

a) rozhodnutí prijatých rozhodovacím orgánom, ktoré sa vyhotovujú v jazyku určenom jeho právnym poriadkom,

b) zápisníc o vypočutí poškodeného a iných osôb podľa § 11 ods. 6 písm. b) a § 12 ods. 4 písm. b), ktoré sa vyhotovia v jazyku členského štátu určenom jeho asistenčným orgánom.

(2) Za podmienok uvedených v odseku 1 sa písomnosti a informácie adresované slovenským orgánom zasielajú v slovenskom jazyku.

(3) Formuláre žiadosti o odškodnenie a súvisiaca dokumentácia odosielaná medzi asistenčným orgánom a rozhodovacím orgánom sú oslobodené od overovania alebo inej obdobnej formality.

Spoločné ustanovenia

§ 14

(1) Poškodený, ktorému bolo poskytnuté odškodnenie za ujmu na zdraví podľa tohto zákona, alebo jeho právny nástupca je povinný do piatich rokov odo dňa, keď mu odškodnenie bolo poskytnuté, odvieť na účet ministerstva všetky finančné prostriedky, ktoré získal ako odškodnenie za ujmu na zdraví inak ako podľa tohto zákona, a to až do výšky odškodnenia poskytnutého podľa tohto zákona.

(2) Povinnosť odvieť na účet ministerstva všetky finančné prostriedky podľa odseku 1 zaniká, ak štát svoje právo neuplatní v lehote dvoch rokov po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1.

(3) Na základe žiadosti poškodeného sa ministerstvo môže v mene štátu po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1 vzdať práva uvedeného v odseku 1, ak taký postup odôvodňuje sociálna situácia poškodeného, rozsah spôsobenej ujmy na zdraví a výška odškodnenia poskytnutého podľa tohto zákona.

§ 15

(1) Orgány činné v trestnom konaní sú povinné informovať poškodeného, ktorému bola spôsobená ujma na zdraví podľa tohto zákona, o podmienkach odškodnenia ustanovených týmto zákonom.

(2) Ministerstvo zverejní informácie o podmienkach na získanie odškodnenia podľa tohto zákona na svojej internetovej stránke.

§ 16

Na konanie podľa tohto zákona sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

§ 17

Týmto zákonom sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedený v prílohe.

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 18

Podľa doterajších predpisov sa postupuje, ak bol trestný čin spáchaný pred 1. májom 2006.

§ 19

Zrušuje sa zákon č. 255/1998 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 422/2002 Z.z.

§ 20

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. mája 2006.

Zákon č. 79/2008 Z.z. nadobudol účinnosť 1. aprílom 2008.

Ivan Gašparovič v.r.

v z. Béla Bugár v.r.

Mikuláš Dzurinda v.r.

PRÍL.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o náhradách obetiam trestnej činnosti (Ú.v. EÚ L 261, 6.8.2004).

1) Zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej

poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

2) § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.

3) § 247 až 250k Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov.

4) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.